

Egyházközségeink életéből

A Budapesti Unitárius Egyházközség életéből

A Lőrinczi Mihály Unitárius Kulturális Egyesület megalapításának célkitűzései. Az alapító, kezdeményező nyilatkozata

Közel egy évtizede tartozom a Budapesti Unitárius Egyházközséghez unitárius feleségem révén, mint református. Dávid Ferenc emléke nyomán könnyű volt itt lelki társakra találnom.

Kászoni-Kövendi József lelkész, valamint Vadady Attila kántor évek óta tervezte egy unitárius **egyházi kórus megalapítását**, de valahol mindig elakadt ez a szép tervük.

Úgy éreztem, hogy családommal meg kell hoznom azt a döntést, hogy segítségünkkel ez a fontos terv megvalósulhasson. Szerény hangunkkal, lelkesedésünkkel, kórustagok toborzásával folyamatosan, valamint **egy éven keresztül anyagilag is támogatni fogjuk a kórus működését**.

A kórus a Lőrinczi Mihály Kulturális Egyesület keretében fog működni.

A névadó, erdélyi unitárius kántor, karvezető, színjátszócsoporthoz vezető, néptanítóként évtizedeken keresztül egyedül tette azt, amit mi az Unitárius Kulturális egyesületben célunknak tűztünk ki. Az egész élete és munkássága a közösségformálást, a hagyományápolást szolgálta. A kórusvezetése a hit, a remény és a szeretet kisugárzását a felcsendülő dallamokon keresztül valósította meg.

2005. január 11-én volt az alakuló ülésünk, ahol a jelenlévők megválasztották a tisztségviselőket is.

A jelenlévők **Vadady Attila kántor** urat választották meg egyhangúan **az egyesület elnökének**, aki a tisztséget elfogadta, és biztosította a jelenlévőket arról, hogy a tőle elvárható módon mindent megtesz a sikeres működésünkért.

A kórus minden jó hangú és lelkes unitárius testvért vár, **minden kedden este hat órakor**, 1055 Budapest Nagy Ignác u. 2–4. szám alatt a gyülekezeti teremben, akinek öröm az együtt éneklés, amely az egyik legnagyobb intellektuális élményt is jelentheti minden résztvevő számára.

Dr. Szolnoki Lajos

A Szerkesztő megjegyzése: Örülünk a nagyszerű kezdeményezésnek. Lelkesen támogatjuk és sok sikert kívánunk eredményes működésükhöz. Minél több egyházközségünkben szeretnénk ilyen kezdeményezésről hírt adni.

Visszaemlékezés a „Lőrinczi Mihály” Unitárius Kulturális Egyesület névadójára

Lőrinczi Mihály 1906. november elsején született Csekefalván Székelyudvarhely megyében, földműves családban.

Éles eszű gyermek lévén a falu unitárius lelkésze **Varga György** és **Nagy Sándor** szolgabíró, a továbbtanulásra biztatták. Így került az **Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumba**, majd a **Tanítóképzőbe**. Hogy előteremtsek a tanítatásához szükséges javakat, az édesanyja naponta gyalog vitte be a tejet eladásra, Keresztúrra. A kicsi Mihály is nyolc évig gyalogolt Csekefalva és Keresztúr között. Nagyon hamar megszerette az **orgona** és a **hegedűoktatást**, hogy többet tudjon gyakorolni, elcserélte az otthonról hozott ebédjét (papírba csomagolt szalonna, kolbász, kenyér, hagyma), azokkal a diákokkal, akik nem akartak élni a számukra biztosított gyakorlási óra lehetőségével.

A Tanítóképzőt 1926-ban sikeresen befejezte. Énekvezéri képesítési bizonyítványt a Kolozsvári Unitárius Teológián szerzett.

Karnagyképesítő Oklevelet a Magyar Dalosszövetség karnagyképzésén nyerte el szintén Kolozsváron.

Mint népiskolai **tanító és unitárius kántor** a megye több falujában tanított: **Nagymedesér, Szentmihály, Homoródszentpéter, Homoródszentpál** (itt 1930–1951-ig, mint igazgató tanító is).

Az akkori kor szelleméhez híven, nagyon komolyan vette nemcsak a gyerekek tanítását, hazafias nevelését, hanem a faluközösség minden irányú segítségét is. Különösen a hátrányos helyzetűekre fektetett nagyobb hangsúlyt. Az Ő munkássága idején nem volt írástudatlan a faluban. Hozzá fordultak a falubeliek minden ügyes-bajos dolgaikkal, a kérvények megírásától kezdve az injekciók beadásáig. Az ifjúságnak külön tanította a méhészetet, a gyümölcsfaoltást és a fafaragást.

Homoródszentpálon a kántoroskodás mellett megszervezte és vezette a 60-70 tagú **négy-szólamú vegyes dalárdát és férfikart, színjátszó csoportot és táncsoprotot**. Nagy súlyt fektetett a műsorok összeállításakor a székely hagyományőrzésre. Ünnepeleken és versenyeken sokat szerepeltek nemzeti ihletésű programjaikkal.

A második világháború idején családjával együtt szülőföldjéről menekülésre kényszerült. **Dunaharasztiig** jutottak el. Ott a sok kötelező „kicsi robot” mellett egy evangélikus lelkésszel majdnem mindennap halottakat temettek, és éltek a félelemmel teli életüket. Közben **újra szervezte a helybelieknek az iskolai oktatást**. Tevékenysége olyan sikeres volt, hogy lakást és állást is biztosítottak volna, ha ott marad, de a **szíve hazahívta a szülőföldjére**.

Homoródszentpálon a háborús körülmények miatt kifosztott otthon várta, de a falubeliek szere-

tete, segítőkészsége révén hozzájutottak családjával a legszükségesebbekhez, és azonnal folytathatta a néptanítói munkásságát, segítséget és reményt adva a körülötte élőknek.

1951-től áthelyezték a református **Kisgalambfalvára**, mert az akkori tanügyi rendszer többszöri felszólítására sem hagyta abba a kántori szolgálat ellátását. Eljövetelekor megható búcsúban részesült. A **Szentpáli Dalárda** meglepetésként a késő esti órában a kántori lak udvarában megszólaltatta az énekvezérük legkedvesebb dalait.

Kisgalambfalván kezdődött minden előlről. Az énekkar szervezésében és a népszínművek betanításában felesége **Buzogány Julóka** óvónő volt nagy segítségére. Bizony sok családfőt és anyóst kellett rávenni szép szóval, hogy a jó hangú családtagjaikat engedjék el énekelni az esti munka után.

Igy érték el, hogy a megyei versenyeken a híres dítrói vegyeskarral felváltva nyerték meg mindig az első díjakat.

A nevezetes **segesvári Petőfi Ünnepe**lyre teherautókkal ment a dalárda, de Fehéregyházánál a rendőrség előállította Lőrinczi Mihályt, és többek között arra kényszerítették, hogy többször leírja az eléneklésre kerülő dalok szövegét. Megfenyegették, mindent elkövettek, annak érdekében, hogy lekéssék az ünnepséget. De nem fordultak vissza, hanem utolsóként érkezve, még nagyobb lelkesedéssel énekeltek a hálás közönségnek.

A nehéz, de szép, felemelő évek után Homoródszentpálon, Kisgalambfalván a még élők most is könnyes szemmel emlékeznek a Lőrinczi tanító bácsira, pedig csak tette, amit tennie kellett, és az Ő területén felelősnek érezte magát székely népéért, amelyből Ő is származott.

Amikor **öreg nyugdíjas korára Budapestre költözött lányáékhoz**, az egyik tanítványa így búcsúzott tőle: „Tanító úr, miért megy el, ha meghal, itt olyan nagy temetése lenne!” A jó Isten akaratára úgy hozta, hogy Budapesten is „nagy temetése” volt. **Itt is megtalálta gyökereit az Unitárius Egyház kötelékében.** Folytatta továbbra is szerényen a kántori szolgálatot, ha szükség volt rá, mindhárom budapesti unitárius templomban.

Mint **örökös főtanácsi tagtól** búcsúztak az összegyűltek az **Óbudai Temetőben 1993. április 14-én.**

A szeretett **elektromos orgonáját** felesége az elhunyt végakarata szerint a **Kolozsvári Unitárius Teológiának adományozta.**

Részlet egy tanítványának írt leveléből 1991. március hóban: „Nagy örömöm telik abban, amikor a tanítványaimtól levelet kapok. Felbontom és olvasom... Negyvenegy évi tanítói munkásságom alatt, mindig minden igyekezettel a tanítványaim magyarságtudatának a megőrzéséért fáradoztam, a tárgyilagosság alapján, sohasem a gyűlölködés hangján. Vigyáztam a legillatosabb lélekvirágra, a székely népdalra, amely szép megjelenésében, üde és csillogó, mint a Hargita füvére hullott harmatcsepp”.

Lőrinczi Mihály a régi énekkarára így emlékezett vissza:

*Mondd, merre születik a dal?
Valahol tán a csillagokban,
hol tüzes gyémántport kavar
a szél, vagy bölcső ringatáskor
mondd, merre születik a dal?*

*Tengerek mélyén, végtelenben
vizek sodrában, fürge hal
szárnyán, talán madár viharban,
mondd, merre születik a dal?*

*Templomok csendjén, az orgonák
kopott billentyűjén, vagy a hit
ösvényén, szikár hegyeknek,
csúcsain - merre születik?*

*Aztán száll és terjed
mint viharban a hullám
asszonyok, leányok, férfiak ajkán
Homoród, Küküllő, jobb és bal oldalán*

*Kéz, mely vezényelte s dicsősségre vitte
már elcsendesedett...
Már csak gondolatban járja be a tájat
egyébkor idézi a dalárdistákat.*

*Hej az a jó tenor, hogy megfihéredett,
a legjobb szoprán is, már rég nagymama lett.
Eggyé gondolja most újra képzeletbe
beintí kezével, akárcsak régente.
Azt a dalt, mely most őket összefogja
hogyan: Tebenned bízunk eleitől fogva.*

Lejegyezte: Vékás Júlia

Bartók Béla Unitárius Egyházközség

2004. december 12. Advent III. vasárnapján rádiós istentiszteletet tartottunk de. 10 órakor templomunkban, mely alkalommal bemutatkozott templomunkban **Lakatos Adél Csilla** az újonnan alakult Miskolci Unitárius Egyházközség lelkésze. Az istentiszteletet a Kossuth Rádió egyenes adásban közvetítette.

2004. december 19. Advent IV. Vasárnapja, (10 órakor) az istentiszteletet adventi hang-

verseny követte, mely alkalommal templomunkban felléptek:

Jávorkai Sándor hegedűművész és **Jávorkai Ádám** csellóművész, akik ünnepi (karácsonyi) dalokat adtak elő – **G. F. Händel, J. Haydn, és J. S. Bach** műveiből.

Karácsony első és másodnapján, mindkét alkalommal megtelt a templomunk. Első napján a hívek nagy létszámban vettek úrvacsorát,

míg ünnep **másodnapján** az istentisztelet a kolozsvári legátus szószéki szolgálatával kezdtek, majd az úrvacsoraosztás után megtartottuk a gyermekek karácsonyfa-ünnepélyét.

2005. január 1-jén szombat, az újév első istentisztelete 11 órától a Nagy Ignác utca 2–4 sz. alatti templomunkban volt megtartva, mely alkalommal a szószéki szolgálatot **Rázmány Csaba** püspök végezte. Ezt követte az újévi hagyományos **püspöki fogadás**, mely alkalommal köszöntőt mondott **Mikó István** főgondnok, és **Balázi László** egyházi főjegyző. Egyházközségünkben az istentiszteletet de. 10 órától tartottuk, mely után a jelenlevők átmentünk a Nagy Ignác utcába, ahol a templomba járó híveink nagy többsége jelen volt.

Január 30-án délután 4 órától tartották találkozójukat a **Torockóról elszármazottak** a gyülekezeti teremben. Ez alkalommal is sokan összegyűltek. A gyülekezeti terem zsúfolásig megtelt.

Ünnepi beszédet mondott **Rázmány Csaba püspök**.

A találkozón beszámoltak a torockói eseményekről, közös vacsora volt, rég nem látott ismerősök, rokonok, barátok találkozhattak. Jövőre is



Gyermekek karácsonyi ünnepélye

ugyanide várnak minden Magyarországon élő torockóit.

Az **új hitoktatónk, Tordai Júlia** minden vasárnap 10 órától, az istentisztelet alatt foglalkozik a gyerekek valláserkölcsei nevelésével, melyre további gyerekek megjelenését várjuk. Kérjük a szülőket és nagyszülőket, hozzák el gyermekeiket, hogy egyetlen unitárius gyermek se maradjon ki az unitárius nevelésből.

Folyamatban van a **konfirmáló növendékek** felkészítése, melyet a lelkesz tart vasárnap 11 órától. A **konfirmáció időpontja május 8-a**, a pünkösöd előtti vasárnap.

Az elmúlt évben sikerült megkezdeni a **templom felújítását**. Kicseréltettük a régi villanyvezetékeket teljes mértékben mai modern időtálló minőségire. Ebben az évben a munkálatok a repedések kijavításával és a meszeléssel folytatódnak, úgy a templomban, mint a gyülekezeti teremben. A februárban esedékes munkálatok megkezdése miatt a **szeretetvendégségek tartása elmarad vagy kitolódik tavaszra**, a munkálatok befejezéséig függően. Híveink megértését kérjük. A lehetőségek szerint a gyülekezetépítő hitéleti munkát is folytatjuk.

Léta Sándor



Torockóiak találkozója

Tudósítás Kocsordról és szórványairól

Kocsord az **egyetlen élő falusi gyülekeztünk** az országban. Voltak mások is, de rendre mind városivá váltak.

Kocsord **hagyományosan falusi hitéletet él**. Minden van nálunk, ami városon nincs, és nemigen van olyan, ami van városon. Azt hiszem, ugyanez mondható a vidéki városok és a főváros viszonylatában is.

A rendszerváltozással **megélénkült a hitélet városon**, és mint minden, ez is lassan gyűrűzik (vissza) falura.

A kocsordi unitárius gyülekezetet az egész népességet sújtó fogyatkozás még csak annyiban érinti, hogy a **nálunk keresztelt gyermekek fele már nem a többségi, hanem a kisebbségi csoportból kerül ki**. Ez így van az iskolában, és az ottani hitoktatáson is. **Szeptemberben huszonnégy gyereket írtattak be hitoktatásra**. El kell mondanunk, hogy cigány gyerekeink **ugyanabban az arányban járnak hittanra**, és ugyan-

úgy beilleszkednek, bekapcsolódnak, mint a magyarok. A különözés nem számottevő.

A hittanóra heti egyszer van, hajnali 7 (hét!) órától. Az iskola egész napos programja miatt máskor nem is lehet. Mondanom sem kell: nem mindenki tudja **hajnali hétkor hittanra küldeni** a gyermekét. Egyetlen konfirmándusunk van az idén. Elfoglaltsága miatt őt otthonában kell felkészítenem.

Nyíregyházán (és Ercsiben) vannak szórványnövendékeink, pedagóguscsaládokban, a szülők nálunk egyházfenntartók. A hitoktatást házilag, illetve Kolozsváron, a szülővárosban oldják meg.

Vásárosnaményban – püspöki rendelet szerint – a hitoktatást az önkéntes misszionárius szervezi. Nekem ellenőriznem kell ennek menetét, valamint egy hitoktató felkészítését, vizsgáztatását. A feladat elől kitérni nem akarok, de teljesítése sem mentes minden fenntartástól.

A Vásárosnaményi misszió egy példa nélküli, egészen sajátos jelenség. A hagyományos keretbe semmilyen szempontból, a hitoktatás szempontjából sem illeszthető. Kétségtelen, hogy amit az Unitárius Egyház égisze alatt folytatnak, afelett az egyház felügyeletet gyakorol, és az áttekinthető is kell legyen az egyház és a felügyeleti szerv számára.

A püspöki (elnökségi) utasítás úgy szól, hogy **Naményban csak temetési szertartást kell végezni; ezenkívül az ellenőrzést.** A missziós gyülekezet sajátosságához tartozik, hogy **pénztára nincs, egyházfenntartási járulékot nem fizetnek**, következésképpen nincsenek jogosult egyháztagok. Állami és egyházi támogatásokból működnek, amibe pedig tizenhat éve nincs betekintésem. Amiért viszont – a papírforma szerint – felelnem kellene. Erről nemrég jelentést is tettem a főt. Elnökségnek.

A naményi misszionárius atyánkfia nemrég személyesen felkeresett. Nem volt vele a missziós gondnoka. Igényt jelentett ünnepi szolgálatra. Ez az első igénybejelentés a gyülekezet visszaadása óta. A felsőbb utasítás értelmében szolgálatok tárgyában a gondnok úrral kell egyeztetnem. A szolgálat ellehetetlenülésének elkerülése végett én mindkettőjüknek tettem meg írásban az ajánlatomat, és azt misszionárius atyánkfia igénybejelentéséhez igazítottam.

Kocsordon minden vasárnap, Nyíregyházán havonta tartok Istentiszteletet. Amelyikben Úrvacsorás ünnep van, az ünnepnap délután 5 órakor, amelyik hónapban nincs, a harmadik va-

sárnapon. Naményban a második vasárnap (ill. ünnepnap) délután kettő órát ajánlottam fel, ha igény van rá.

Nyári szabadságra nem megyek, vasárnapi meghívásokat nem fogadok el. Három napnál hosszabb időre eddig csak egészségi okból szüneteltem, Istennek hála még csak egy alkalommal. Fogadom a műemlék templom vendégeit, gondoskodom a hivatal, a hitoktatás működtetéséről **Do-bos László gondnok úr, Nagy Gyuláné pénztárnok asszony**, a presbiterek, a község és Isten segítségével. Eseménykülönlegességekről ritkábban, de arról folyamatosan beszámolhatok, hogy helyben, ill. szórványaimban mindenkivel jó kapcsolatot ápolok, mindenki ismert gondjait számon tartom feleségemmel együtt. A világi hatóságokkal jó a viszonyom, más egyházakkal és híveikkel úgyszintén. Ennek bizonyítéka, hogy **Nyíregyházán** rendelkezésünkre bocsátották a **kórház ökömenikus kápolnáját**. Kulcsát bárkinek odaadják a gyülekezetből, ha korábban érkezik, mint én. Kocsordon a saját pénztár és központi támogatás összegét az önkormányzat, az önkéntesen adakozó unitárius és igen nagy számú református, ill. minden más vallású hívek egészítették ki a templom felújítására, AVOP pályázatra.

Mostanában kapott a templom egy olyan hímzett Úrasztali terítőt, amilyent csak van Gogh tudott festeni. Az adományozó **Tarczali Sándorné Imre Aurélia**.

Nyitrai Levente

Levél Nyíregyházáról

Tisztelt „Krónikás”!

Az Őszi barangolás c. írásának elolvasása után írom ezeket a sorokat.

Őszintén sajnálom, hogy családi okok miatt az Őszi Hálaadások nem tudtuk a férjével a kápolnába elmenni. Ha akkor alkalomunk lett volna beszélgetni, sok mindent más szemszögből látna.

Ha jöveteléről tudunk, **Szalontai Tibor** gondnokunk is tagja lett volna a „küldöttségnek” s mint ennek a kis közösségnek presbitere, szeretnék néhány ténnyt leírni rólunk, amit rajtam kívül kevesen tudnak.

1958-ban konfirmáltam a debreceni unitárius templomban. Akkor Nyíregyházán néhány család (Széplaki, Vernes, Kovács, Bornemissza, Danka) alkották az unitárius közösséget. (Sohasem voltunk 50-en, gyerekekkel együtt sem.) Debrecenből **Szász János fiatal lelkész járt át havonta egyszer istentiszteletet tartani.** Az evangélikus egyház parókiáján kaptunk otthont (térítésmentesen).

Az 50-es évek elején még unitárius esküvőknek is helyt adott az evangélikus iskola díszterme. Az én szüleim reformátusok voltak, de **két unitárius család gyermekeivel jártam iskolába és a gyerekek és szülők barátsága vitt át ebbe a közösségbe bennünket.** 1958-ban összesen 4-en konfirmáltunk (1 debreceni). **Hozzánk, a 3 nyíregyházi gyerekhez rendszeresen járt át Szász János lelkész úr aki a mi otthonunkban tartotta a felkészítést.** Néhány évig még Ő volt a

lelképásztorunk, majd egy családi tragédia miatt áthelyezését kérte.

Ezután volt egy kis pauza, majd **Bajor János** lelkész úr személyében új lelképásztort kaptunk. Ő is hűségesen, rendszeresen járt át Debrecenből. Vasárnap délelőtt meglátogatott néhány családot, majd „szeretetvendégségbe” mindig meghívta valaki ebédre, és délután találkozott a gyülekezettel. 10-15-nél akkor sem voltunk többen, gyerekekkel együtt. Amikor édesanyám beteg lett és nem tudott eljárni minden alkalommal, Szász János meglátogatta rendszeresen, 1981-ben Ő is temette el. Nagy műveltségű, nagy tiszteletet érdemlő lelkészt ismertünk benne. Ezt követően még néhány évet szolgált, majd az egészségi állapota megromlott és rövidesen az Úr magához szólította.

Közben **Kocsordra** került **Nyitrai Levente** lelkészünk. **Szalontai Tibor** gondnokkal együttműködve felvettük a kapcsolatot a Nyíregyházán élő unitárius családokkal. Ezt követően **Nyitrai Levente mindenkit meglátogatott, elbeszélgetett, megismerte a családokat, gondjaikat.** Sajnos az ezt megelőzően az írásom elején név szerint említett családok tagjai közül sokan elhunytak, a gyerekeik más városba költöztek. Így a régi létszám nem sokat nőtt, némileg bővült a városunkba időközben áttelepült erdélyiekkel.

Az evangélikus egyház akkori vezetője, Laborczai Géza továbbra is rendelkezésünkre bocsátotta a gyülekezeti termüket. Itt tartottunk havonta találkozót. Egyre barátságosabbá vált ez a kis közösség. (Nem kellett ahhoz külön helység, hogy megvendégljük egymást. A

vasárnapi süteményekből, a leszüretelt szőlőből, almából mindig hozott valaki, hogy a többieket megkínálja.)

Kialakult a hónap 3. vasárnapjának rendszere. Ha valaki nem tudott eljönni, vagy változás történt, megbeszéltük ki kit értesít telefonon. Ha úrvacsorára került sor, **mindig megérkezett Kocsordról az írásos értesítés.** Sajnos most is vannak idősek, betegek, akiket állapotuk, vagy a kórházi kezelés távol tart. Lelkész úr ilyenkor istentisztelet után látogatást tesz náluk. Az időse Demeter Laci bácsit Ő szokta kocsival hozni-vinni a kápolnába. A családok közt barátságok alakultak, meglátogatják egymást, ott vagyunk a gyerekeik ballagásán, felkeresnek a problémáikkal.

Sajnos, az evangélikus egyház élére új vezető került. Úgy látszik Ő nem tudja mi az ökumenia, mert rövid úton szabályosan kitiltott bennünket a gyülekezeti termükből. Így átmenetileg a mi lakásunk – a Luther-házban – adott otthont a istentiszteleteknek, mint azt megelőzően is, ha valami technikai okból foglalt volt a gyülekezeti terem. Még karácsonyi istentisztelet is volt nálunk és ott sem hiányzott a baráti beszélgetés és a „szeretetvendégség”.

Ezt követően, egyik társunk, **dr. Gacsályi Csaba jogász beszélt a kórházigazgatójával, és azóta az ottani kápolna az otthonunk.** Ez kissé messze van a város másik végétől, de Gacsályi dr. és a lelkész úr rendszeresen hozzák-viszik kocsijukon az idősebbeket, a távollakókat.

Én úgy érzem, ez a maroknyi kis közösség jól érzi magát itt is. **Külön terem híján is van lehetőségünk megbeszélni egymás örömeit, gondjait.** Sokszor az erdélyiek az ünnepekre hazamennek, így nyilván ez az oka, hogy kevesen vagyunk.

A szeretet, az együttlét, a találkozás és a közös imádkozás öröme az, ami fontos ebben a kis gyülekezetben. Nekünk ez így jó! **Ifj. Szalontai Tibor gondnokunkkal együtt tudjuk tartani ezt a kis nyíregyházi gyülekezetet.**

Az elmúlt istentiszteleten az ott lévőkkel közösen megbeszéltük az újságcikkekben elmondottakat, így nemcsak az én egyéni véleményem vetettem papírra.

Nyíregyháza, 2004. november 25.

**Tisztelettel:
Palotayné Kovács Annamária**

A főszerkesztő válasza:

Kedves Asszonyom!

*Köszönjük kedves levelét, amellyel közelebb hozta Olvasóinkhoz a nyíregyházi gyülekezet életét. Azt hiszem, hogy **Őn félreértette cikkem lényegét.** Én tavaly ősszel nem „ellenőrző körúton” jártam Nyíregyházán. Tehát nem kellett előre senkinek sem bejelenteni „fogadó küldöttséget” összeállítani. Egy egyszerű útijegyzet formájában azt írtam meg, amit akkor utazás közben, a városban, az istentiszteleten, majd Vásárosnaményben tapasztaltam. Egy hangulatos Krúdys útijegyzetet szerettem volna írni. Sajnálom, hogy apró észrevételeimet ennyire zokon vette. Nem kell nekem megmagyaráznia a tapasztaltakat. **A templomba járás továbbra sem kötelező senkinek sem.** Hit és belső készítés ügye, arra gondoltam csak, hogy az unitáriusok egyik nagy ünnepén: az **Őszi hálaadások** több nyíregyházi hívőnk érezte készletét az istentiszteleten való megjelenésre. **Az 50 főnyi unitárius Nyíregyházán nem kitalálás, hanem 2001-es népszámlálási adat.** (Szerintem még ennél is többen vannak, csak egy részük nem vallotta be.) Továbbra is úgy érzem, hogy **egy kis gyülekezeti teremre szükség lenne, ahol istentisztelet előtt és után egy kis közösségi életre is lehetőség lenne.** De ezt Önök tudják csak eldönteni, és én tisztelettel tudomásul veszem álláspontjukat.*

2005. január

**Atyafiságos szeretettel
Dr. Zoltán Zoltán**

Így élünk és dolgozunk Füzesgyarmaton és a Gyula és Környéke Szórványgyülekezetben

Szép ünnepekkel búcsúzott az ősztendő. Minden úgy sikerült, ahogy megálmodtuk, és amire Isten áldását kértük, valóban feledhetetlen élményt hozott: **Szenteste megünneplése, amit felvett a helyi TV** és első napja délutánján az egész városka láthatta **betlehemezésünket, pásztorjátékunkat;** az ünnep első napja itthon, délután az **idősek otthonában,** másodnapja a **gyulai szórványban,** majd a **szilveszteri éjféli istentisztelet,** a hangzúgásos óvibúcsúztatás és az újév köszöntése. A híveink mellett újabb érdeklődőket is láthattunk sorainkban. Idősebb híveinket, akiknek nehéz a járás, elhoztuk és vittük kocsival. Egész évi sikeres munkánknak, életünknek méltó befejezése volt minden.

Újév első napján részt vettem **Budapesten,** a Nagy Ignác utcai templomban tartott **püspöki újévi istentiszteleten.** A Főpásztor szószéki szolgálata után felolvastam az újévi üzenetét, amit minden egyházközösséghez, hívünkhöz intézett. A tanácsstermi fogadáson tartott üdvözlő beszédem-

ben **Fekete István** gyönyörű **karácsonyi története** üzenetéhez kapcsolódva arról szóltam, hogy számunkra az egyházunk olyan, mint az elbeszélésbeli gyerekeknek a féltve épített és a vihartól védett, megóvott betlehem, benne vallásos értékeinkkel. Hangsúlyoztam, hogy széthúzás helyett azt az „egyház-betlehemet” mindenkinek fogni kell valamelyik felén, hogy ne hulljon ki a kezünkből, ha jönnek a megpróbáló idők!

Január 2-án itthon tartottunk évnyitó ünnepi istentiszteletet, amelyen beszámoltunk az elmúlt évi **aranykönyvi adományokról,** szertartásainkról, az elmentek emlékére **egypercnyi néma csenddel** adóztunk, az újszülöttekre, a konfirmált ifjúra és a házasságot kötöttekre gondviselő Istenünk áldását kértük.

Január 4-én feleségemmel részt vettünk **Berettyóújfaluban,** az ottani Trianon Társaság meghívására egy „**Erdély megbocsát?**” című **rendezvényen.** Az egész estét betöltő „műsort” mi szolgáltattuk: beszélünk életünkről, az otthoniról

és itthonról, verseket szavaltunk, énekeket adtunk elő. Kellemes élmény volt! A hallgatóság egy része már volt a mi alföldi búcsúnkon, de most sokkal többen elhatározták, hogy részt fognak venni a **nyári Testvériség Kopjafája avatáson**. Megígérték, hogy ha szerét ejthetik, eljönnek szolgálatainkat hallgatni. Erre sor is került hamarosan, mert azon az estén **Váncsod református gyülekezete** meghívott január 21-re istentiszteletet tartani az **ima-hét alkalmából**. Az adott szót megtartván több kocsival érkeztek a berettyóújfaluiak is, megtöltve a kis egyházközség imatermét. Istentisztelet után ismét „műsorunk” következett hitről, vallásról, magyarságról, Erdélyről. Lesz folytatása ezeknek az alkalmaknak. A nyáron már váncsodiak is lesznek a mi kopjafaavatásunkon.

Január 11-én feleségemmel jelen voltunk **Békécsabán a megyei újság díjkiosztó ünnepségén**. Karácsony előtt az 50 000 példányszámú újság irodalmi pályázatát hirdetett, amelyen egy **régi karácsonyi történettel** és is részt vettem és **harmadik díjat nyertem**. Az újság karácsonyi különszámában hozta a díjnyertes írásokat. Remélem, hogy egy másik írás mellett ezt is hozza lapunk.

Január 16-án tartottuk **szamadó közgyűlésünket**. A gyűlés megválasztotta az új gondnokot, **Barta János** személyében, és megújította a többi tisztségviselő mandátumát a következő 3, illetve az új Alapszabály szerint most már 6 évre. A záróének előtt a megújítottak és a megválasztott letette hivatali esküjét.

Január 18-án Elnökségünk ülésezett Budapesten, amelyen megbeszéltük és elfogadtuk a Főtanácsra, illetve Zsinatra való készülési menetrendjét.

Január 24-én részt vettünk feleségemmel, mint a **dalárda tagjai** és vezetői **Bélmegyeren**, a **Róza Idősek Klubja** évnyitó rendezvényén a szokásos szereppel.

Január 28-án rendkívüli elnökségi megbeszélést tartottunk Budapesten a főhatósági ülésekkel kapcsolatosan felmerült ügyek rendezési tervéről.

Január 30-án tartottuk az új esztendő első istentiszteletét az Otthonban.

Február 5-én részt vettünk gondnokunkkal és a gyulai szórványgondnokkal az „alkotmányozó” Főtanácson. (Részletesebb beszámoló e lapunk 13. oldalán.)

Mire ezek a tudósítások napvilágot látnak már túl leszünk – mint minden egyházközségünk – a Főtanács utáni zsinati tanácsosokat választó közgyűléseinken. Mi csak Gyulán kell ezt megtartsuk, mert itthon már megtörtént a választás.

Jeleztük előző számunkban, hogy személyemet az a megtiszteltetés érte, hogy a **Tessedik Sámuel Főiskola Gyulára kihelyezett szaka meghívott két előadás tartására** február 15-én és

22-én, keddi napokon délután 3 órára. Előadásom témája: **Az unitárius vallás, mint transzszilvánikum és Erdély, a fogadó testvér**. Reméljük, jó ügyet szolgál az ilyen felkérésnek jól eleget tenni.

Február 20-án a helyi Idősek Otthonában fogunk istentiszteletet tartani.

Február 27-én, délután 2 órakor **gyermekistentiszteletet** tartunk, amelyen **Csordás Gergő** és **Ceglédi Edit** hittanosaink fognak „szolgálni”. Utána tombolahúzásos szeretetvendégség lesz, amit a szülők, nagyszülők, ismerősök rendeznek.

Az előző tudósítás óta sajnos csak **temetési szertartást** végeztünk. Január 5-én **Szóke Sándor**, 90 éves, január 20-án **Tasnádi Gyuláné Varga Julianna**, 76 éves testvéreinket kísértük utolsó útjukra. Családjaik kérték a mi szolgálatunkat. A jó Isten adjon számukra csendes pihenést, a gyászolóknak pedig vigasztalást.

Két jövőbe mutató „eseményről” is be szeretnék számolni. **Egy békécsabai, fiatalabb korosztályhoz tartozó társaság** már **második vasárnap megjelent itt, a mi templomunkban. Erdéklődik a mi vallásunk iránt**. Elmondásuk szerint évek óta olvassák cikkeimet, a rólunk szóló beszámolókat az újságban, újságokban, és – Erdélyt szerető és járó emberekként – a mi egyházunkat, vallásunkat tették meg keresésük célpontjának. Úgy mondják, hogy vallásunk egyszerűsége nagyon közel áll az ő gondolkozásukhoz. Sokat beszélgettünk, **olvasnivalóval láttam el őket** (már **Emersonról** is tudnak és kértek anyagot róla, tőle is!). Beszélgettünk arról is, hogy – újabb krisztusi igát véve nyakamba! – szívesen **bejárunk Békécsabára**, ha összegyűlnek háznál vagy valahol. Várjuk, mit hoz Isten munkája!

A másik kellemes dolog: „Ismerjük meg önmagunkat és egymást!” Már régóta foglalkoztat az a gondolat, hogy erdélyi, illetve egyetemes magyar költőinket, íróinkat nem ismeri az Anyaország, vagy csak tankönyvi bemutatkozásból. Sikertelt a helyi **Hegyesi János Könyvtár** vezetőnőjével megegyezni, hogy a fenti címen amolyan beszélgetéseket tartunk költők, írók társaságában. Február 25-én el is indulunk, az első, mert az ő éve is, **József Attila-est** lesz, de másként, mint az eddigi évtizedekben. **Unitárius presbitereink, fiatal középiskolások fognak verseket előadni**, zongoraszámmal ékesíteni, az életéről én fogok mesélni. Március 31-én **Wass Alberttel** fogunk társalogni versein, prózáján keresztül. Április 29-én **Reményik Sándor** következik. A tavaszi idényt május 27-én zárjuk **Mécs Lászlóval**. Kis közösségünkben ilyenre is telik. Isten Áldása rajtunk!

Balácsi László

Küküllődombói unitáriusok találkozója Lőrincen

A pestszentlőrinci unitárius egyházközség élete és tevékenysége 2005-ben is egy hagyományt követő és megható találkozóval kezdődött. Már **harmadik alkalommal gyűjtik egybe az Erdélyből elszármazott híveket**. Mostani meghívottak **Péterfi Sándor tiszteletes úr, Péterfi Erika tiszteletes asszony, Mátyás Sándor gondnok Küküllődombórol** és természetesen az itt élő küküllődombói hívek.

Január 30-án, egy napfényes vasárnap délelőtt gyülekeztünk a lőrinci unitárius templomban. **Az istentiszteletet Péterfi Sándor lelkész szolgáltatta**, aki megindító beszédében elhozta nekünk a **szülőföld** üdvözetét, üzenetét amely **olyan kapocs, ami összeköt bennünket** bárhol is élünk. Hiába választanak el kilométerek és emberek szabta államhatárok, lélekben és imádságban mindig együtt vagyunk, mi a szereteteinkért

aggódunk – akiktől a sors elszakított, ők értünk imádkoznak – akik elhagytuk a meleg családi fészket. De ha egymást szeretjük és az Úrban hiszünk, erősek maradunk, ahogy **Jézus mondta: „arról ismernek meg benneteket, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek”**.

Az úrvacsorai ágendát **Szász Adrienne**, helybéli lelkész tartotta, aki azt emelte ki beszédében, hogy rá kell lépnünk az egymáshoz vezető útra, még akkor is, ha ez nehéz és a másik fél ellenségnek tekint, Jézus is ezt tette számtalanszor az emberek és népek kibékítésére.

Az úrvacsorához Erdélyben, a gondnok felesége által sütött és onnan ajándékba hozott házi kenyeret és bort használtak. Ezt követően **Mátyás Sándor**, a küküllődombói egyházközség gondnoka tartott **rövid ismertetőt közösségük életéről**. Elmondta, hogy a **falu népe 1568 után áttért az unitárius vallásra**, az egyházközség létezéséről pedig már 1629-ből maradtak feljegyzések. **Három templomuk volt**, az első 1690 körül épült, a mostanit 1867-ben fejezték be. Talán semmi sem bizonyítja ékebben a küküllődombói unitáriusok akaraterejét és erős vallásos közösségtudatát, mint az, hogy **250 év leforgása alatt ez a közösség három templomot emelt**. A küküllődombóiak mindig magukra voltak utalva, megszervezték, felépítették saját életüket, tapasztalataik által. **Szabályokat és belső törvényeket állítottak fel saját maguknak, társulatokba szerveződve segítették egymást és közös életüket**. Ilyen volt az **ifjúsági egyesület**, amely, feljegyzé-

sek szerint már 1846-ban működött és a fiatal legényeket csapatba tömörítve „Kántálni” indultak karácsonykor. A XIX. század közepén már **olvasótársaság** is alakult és a népnevelés ügyét hatékonyan szolgálta. Az első **temetkezési társulat** az 1860-as évek elején jött létre, most három ilyen társulat működik és segítik a gyászoló családot. A **helyi énekkar ma „Küküllődombói Kisgyörgy József Dalkör” néven szerepel** a köztudatban, megalakulásának és tevékenységének immár a **155. évfordulóját** ünnepelhetik ez évben. Az 1970-es évektől kezdve Küküllődombón rendszeresen működött **néptáncsoport** és 1928-ban megalakult a **fúvószenekar** is. A küküllődombóiak mindig nagy hangsúlyt fektettek a szellemi fejlődésre, önművelésre, a közösségben való viselkedésre, egymás iránti tisztelet és békesség szellemének erősítésére. Ebben fontos szerepet vállaltak az egyházközség lelkészei, tanítói, énekevezérei is.

Az istentiszteletet a **Nemzeti Himnusz és a Székely Himnusz** eléneklésével zártuk. Ezt követően a gyülekezeti teremben szendvicset és bort szolgáltak fel, ott kötetlenül beszélgettünk egymással, régi emlékeket idéztünk fel az évek óta nem látott földiekkel. Köszönjük ezeket a szép érzéseket, az egymásra találás örömét és hitünk megerősítését Szász Adrienne lelkésznek, a szervezőknek és a lórci híveknek. Jó ötletnek tartjuk ilyen találkozók szervezését, reméljük más unitárius egyházközségek is részesülnek hasonlóan.

Magyari Éva

Unitárius vallási műsorok a médiában 2005-ben

MAGYAR TELEVÍZIÓ – MTV 1

Hajnali gondolatok

- január 9., vasárnap 5.35 (Torda 1568)
- március 15., kedd 5.35 (1848–49)
- március 20., vasárnap 5.35 (Virágvasárnap)
- március 26., szombat 5.35 (Húsvét)
- május 15., vasárnap 5.35 (Pünkösöd)
- szeptember 25., vasárnap 5.35 (Őszi hálaadás)
- október 30., vasárnap 5.35 (Reformáció ünnepe)
- november 15., kedd 5.35 (Dávid Ferenc)
- december 25., vasárnap 5.35 (Karácsony)

„Örömhír” című műsor

- április 3., vasárnap 15.00
- július 24., vasárnap 15.00
- szeptember 18., vasárnap 15.00
- december 11., vasárnap 15.00

Útmutató

- augusztus 24., szerda 15.00

Unitárius Ifjúsági műsor

- március 16., szerda 16.50
- március 23., szerda 16.50
- március 30., szerda 16.50

Mai hitvallások

- október 26., szerda 15.00

MAGYAR RÁDIÓ – KOSSUTH ADÓ

Istentisztelet-közvetítés

- május 29. vasárnap, 10.00
- szeptember 25., vasárnap, 10.00

„Egy az Isten” című unitárius félóra

- január 28., péntek 13.30
- február 18., péntek 13.30
- március 25., péntek 13.30
- április 29., péntek 13.30
- június 24., péntek 13.30
- július 29., péntek 13.30
- augusztus 26., péntek 13.30
- szeptember 9., péntek 13.30
- november 25., péntek 13.30
- december 30., péntek 13.30